

פרשת כי תצא – מלחמת היצר

פרשתנו פותחת: "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ, וַיִּנְתְּנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ, וְשָׁבִיתָ שְׂבִי, וְרֵאִיתָ בְּשָׂבִיָּה אִשָּׁת יִפְתַּ תְּאָר, וְחִשְׁקָתָ בָּהּ... וְאַחֲרַי פֶּן תָּבֹא אֵלֶיךָ וּבְעַלְתָּהּ, וְהִיָּתָה לְךָ לְאִשָּׁה" (כא י-ג).

התורה מתירה לחייל שרואה אישה יפת תואר בשבי האויב, לקחת אותה לאישה. על היתר זה אומרים חז"ל במסכת קידושין (כא:): שלא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע. כלומר, התורה התחשבה כאן ביצר הרע, מתוך הנחה שאיסור מוחלט על לקיחת שבויות יגרום לחלק מהחיילים ללכת אחר יצרם ולעבור עבירה.

מלבד פשוטם של דברים, ניתן לדרוש את הפרשה בכללותה, שהתורה מדברת "כנגד יצר הרע", ולהפיק מפרשתנו לקחים גם למלחמה הפרטית עם היצר הרע. הנחיות רבות הנכונות למלחמה ממש, נכונות גם כן למלחמת היצר.

רמז לדרשה זו נמצא בדקדוק בלשון התורה: הרי מלחמה היא מצנה ציבורית ולא פרטית, אז מדוע מתנסחת כאן התורה בלשון יחיד: "תצא... אֹיְבֶיךָ... וְשָׁבִיתָ"?

אפשר שסגנון זה רומז לנו שהמלחמה המוזכרת כאן היא ההתמודדות של כל איש ואישה עם היצר הרע הפרטי שלהם, שמצריך לפעמים עריכת מלחמה, וכמו שדרשו רבותינו במסכת ברכות (ה). "אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע", ופירש רש"י: "שיעשה מלחמה עם יצר הרע". ומדוע אמר רבי שמעון בן לקיש "לעולם"?

פירש הגר"א, שמלחמת היצר היא מלחמה מתמדת שלא נגמרת לעולם, ולכן מזהיר רבי שמעון בן לקיש את האדם שאפילו אם נדמה לו שהוא כבר ניצח את יצר הרע שלו, שלא יפסיק להילחם בו, כי יצר הרע לא יפסיק לעולם מלנסות להכשיל אותו בדבר עבירה.

מסופר במסכת ברכות (כט.) על יוחנן כוהן גדול שהיה כוהן גדול במשך שמונים שנה, אך לבסוף נעשה צדוקי, ולכן אמר הלל בפרקי אבות (פרק ב משנה ד) "אל תאמן בעצמך עד יום מותך" – לעולם אל תבטח על צדיקותך שלא תיכשל.

על הכתוב "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ, וַיִּנְתְּנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ" שאל הבעל שם טוב: מה פירוש ההבטחה "וַיִּנְתְּנוּ בְּיָדְךָ"? וכי אדם בודד יכול להכריע את המלחמה לבד?! והסביר שאכן אם תילחם ביצר הרע, מובטח לך שתנצח: "וַיִּנְתְּנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ".